

De aanleg van de nieuwe Westfrisiaweg gaat bijna beginnen. Vooruitlopend hierop gaan archeologen aan de slag om de geschiedenis die in de bodem is verstopt, naar boven te halen.

Vondsten in klei

Archeologie puzzelt onder Westfrisiaweg

Open huis over opgravingen in wegtracé

Martin Menger
m.menger@hollandmeelcombinatie.nl

Keurig afgeschaapt op de wel erg drassige bodem bij Hoogkarspel ligt een vaag zichtbare puzzel uit het West-Fries verleden. Met in verschillende kleuren de sporen van menselijk handelen door vele eeuwen heen. En een schedel uit vermoedelijk de bronstijd als onverwachte topvondst. Voordat de zware machines komen die hier de doorsteek van de nieuwe Westfrisiaweg (N23) gaan maken, is eerst een delicate aanpak gewenst. Dat is het werk van archeologen, die de historie vooraf duidelijk in kaart willen brengen. Werk voor de kenners van twee bureaus: Archeologisch Onderzoek Leiden (Archol) en ADC Archeoprojecten. De leiding is handen van Carla Soonius, die ook al jaren werkzaam is bij Archeologie West-Friesland. Carla is speciaal voor dit onderzoek gedetacheerd naar het projectbureau voor de aanleg van de weg. „Dat is gewoon de meest

praktische oplossing”, vertelt zij. „Ik kan het overzicht houden en kan ook meteen zelf beslissen of wij ergens nog meer onderzoek moeten doen, of werk vooruit kunnen schuiven. Dat geeft het minste oponthoud.”

In kaart

Het serieuze graafwerk naar de (pre)historie gebeurt op verschillende plaatsen langs het tracé voor de nieuwe weg. Vooral in het oostelijke deel van de regio kunnen de archeologen aan de bak, omdat hier ook op plaatsen kan worden gekeken waar eerder nog geen onderzoek is gedaan. Zo wist de groep al dat ten zuiden van bedrijventerrein WFO al sporen uit de bronstijd waren gevonden. „We hebben nu tenminste de gelegenheid dat helemaal in kaart te brengen”, zegt Carla. „Dat is namelijk de belangrijkste taak: wanneer straks aan de weg wordt gewerkt, kom je er niet meer bij. Dus werken we nu alvast, om latere vertraging te voorkomen.” Volgende halte in de komende maanden: de grond ten zuiden van de Binnen-

wijzend en die tussen de Slimweg en de Provincialeweg. De eerste sporen van vroegere bewoning van dit gebied liggen niet al te diep onder de graszoden. Opmerkelijk is dat de huisgreppels van huizen uit de bronstijdperiode duidelijk anders zijn verkaveld, stelt archeoloog Wouter Roessingh, die ook bij het project is betrokken. „Alles wijst erop dat de eerste bewoners met een ander landschap hadden te maken. Een ruime greppel lag om de huiskavel, en dicht bij het vroegere dak is een huisgreppeltje gegraven. Zodat het water dat van het dak afkwam, meteen kon worden afgevoerd.” Er zijn op de eerste graafvlakken al meerdere huisplattegronden gevonden. Een rijtje met paalgaten zo'n 'wegwijzer' voor de archeologen en studenten in de richting van een huis. De iets bruin verkleurde graafsporen vertellen het verhaal van de eerste moderne kolonisten van West-Friesland. Dat zijn de middeleeuwse slootjes die zijn gegraven. Leuk detail: deze verkleuring loopt wel in een noord-zuid rich-

Het lijkt een klomp West-Friese klei, maar het is een schedel uit de bronstijd, in de handen van archeoloog Sebastiaan Knippenberg.

FOTO HMC

Vondsten in klei

Bronstijd en middeleeuwen laten sporen achter in klei

ting, schuin over de slootjes uit de bronstijd heen. Nog een 'modern' spoor: De vergruizeld geraakte gebakken oranje drainagebuizen, vermoedelijk eind jaren zestig. Het natte najaarsweer maakt van de verschillende graafplekken eerder een verzopen slagveld dan een plek waar de historie bloot komt te liggen. Laarzen zijn hier onmisbaar. En dan zijn er nog een handjevol andere vondsten. Een scherf van een kogelpot, duidt op bewoning uit de middeleeuwen. De menselijke schedel die uit een van de kuilen naar boven kwam, is het onbetwiste topstuk. Voor archeologen dan. „Het gaat wel even duren voordat we hier meer over kunnen vertellen”, zegt Sebastiaan Knippenberg. „Wij laten het aan specialisten over om deze vondst schoon te maken. Maar ik ga er wel vanuit dat dit echt heel oud is. Het speculeren over de vraag waarom nu alleen een mensenschedel op deze plek is gevonden, kan beginnen.” „Het kan zijn dat het afkomstig is van een graf, of dat zo'n graf door

een andere oorzaak verstoord is geraakt”, peinst Knippenberg. Pas wanneer er nader onderzoek is gedaan, wordt meer duidelijk. Dan zal ook blijken of het hier om de resten van een man of een vrouw gaat. Naast de nog steeds in klei 'verpakte' schedel is ook een deel van het schedeldak teruggevonden. „Het lag in wat ooit een kuil is geweest”, besluit de archeoloog. „Als dat een graf was geweest, dan hadden we toch meer resten gevonden.”

Open huis

De provincie en wegenbouwer Heijmans willen zaterdag 29 november laten zien wat er allemaal gebeurt op het gebied van de archeologie en de aanleg van de Westfrisiaweg. Dat gebeurt op het terrein langs de Voetackers, dicht in de buurt van de 'bocht' in de Provincialeweg nabij Venhuizen. Tussen 10 en 16 uur zijn archeologen present voor tekst en uitleg en rondleidingen. Ook goed om te weten: er is weinig parkeergelegenheid en het aantrekken van laarzen wordt warm aanbevolen.

Overleg in een van de 'putten': (vlnr) Sebastiaan Knippenberg, Cara Soonius en Wouter Roessingh.

FOTO HMC